

Historisch huizenonderzoek / Meent 13 - 21

Een via een brug toegankelijk bouwblok van vijf woningen met elk een eigen voordeur. Symmetrisch opgezet volume van twee bouwlagen met een kap. De middelste woning naar voren geplaatst, bestaande uit twee lagen met schilddak, waarvan de nok aansluit op de nok van de mansardekap die in de zijden verlaagd is over de eerste verdieping. Gevels van metselwerk in rode

steen. Oorspronkelijke gevelopeningen en kozijnindelingen. Eerste verdieping voorzien van aangekapte doorgaande dakkapellen. Gemetselde schoorstenen.

Zo luid de omschrijving van dit bouwblok, dat is opgenomen in de lijst van beeldbepalende panden van de gemeente Leerdam wegens de hoge architectonische waarde, een hoge mate van gaafheid, uniciteit en ensemblewaarde door de ligging aan het water van de Meent.

In 1882 werd door de gemeenteraad besloten tot *slechting van de Noorderwal*, het rooien van een deel van de er langs staande bomen, het verbreden van de weg en het aanleggen van een wandelpad. De stadsgracht bleef nog wel bestaan totdat deze in 1895 gedempt zou worden. Door dit alles werd het mogelijk tot een uitbreiding van de stad aan de noordzijde te komen. Deels was hier al mee begonnen, toen gelijktijdig met de aanleg van de spoorlijn in 1883 en 1884 de *villas* aan de Spoorstraat gebouwd werden.

Maar het was nu mogelijk om de strook grond tussen de Noordwal en de Meentvliet te gaan bebouwen. Deze Meentvliet is de afwatering van de polders Kortgerecht en Oud- en Nieuw-Schaik op de Linge.

Op 10 maart 1896 besloot de Gemeenteraad dit terrein middels een veiling te gaan verkopen.¹ Deze vond op 11 en 18 april plaats, waarbij het hele gebied in 27 percelen werd verdeeld.² Eén van de kopers was Cornelis van Hoogdalem (1850-1931), in de akten verder aangeduid als "Teuniszoen". Hij kocht acht percelen aan de oostzijde van het terrein voor een bedrag van 1.495 gulden. Deze sloten aan op een perceel dat Van Hoogdalem al in zijn bezit had. Op een deel ervan, aan de vlietzijde, zouden de hier besproken woningen gebouwd gaan worden. Maar inmiddels was er ook al andere bebouwing verrezen.

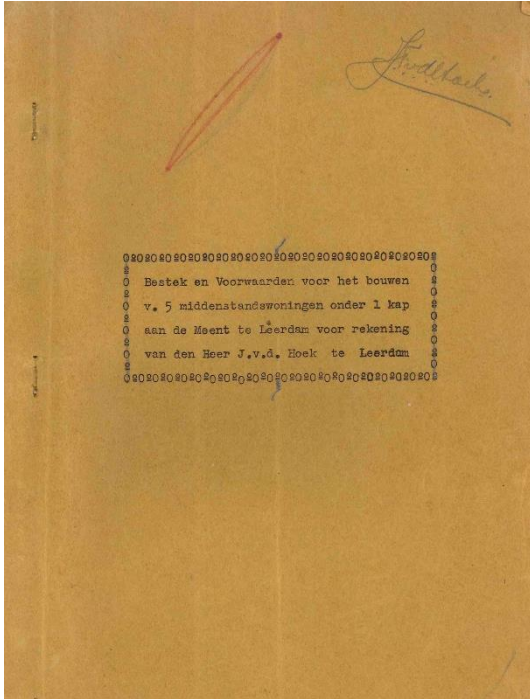
Aan de Noordwalzijde werd in 1908 het inmiddels gesloopte gymnastieklokaal gebouwd en in 1916 de Christelijk Gereformeerde Kerk. Aan de kant van de Meent werd in 1910 een nieuw postkantoor gerealiseerd, in 1925 een Rooms-katholieke school en in 1930 een nieuwe Rooms-katholieke kerk. Aan de andere (oost)kant van de inmiddels doorgetrokken Fonteinstraat verrezen woningen.

Genoemde Cornelis van Hoogdalem was koopman in huiden en lompen.³ Hij was getrouwd met Geertrui de Jongh. Het echtpaar had elf kinderen, waarvan er drie bij de geboorte of kort daarna overleden zijn. Met betrekking tot dit bouwproject komen we tegen de jongste dochter Geertrui (1898-1985), getrouwd met Jan Frans van den Hoek, kantoorbediende, dan dochter Jenneke Hendrika (1886-1966), weduwe van Stinus de Stigter (1882-1926) en tenslotte dochter Antje (1879- ?), getrouwd met Gijsbert Copier, tekenaar aan de glasfabriek.

Het door Van Hoogdalem in 1896 aangekochte perceel was in gebruik als boomgaard. Na zijn overlijden op 11 maart 1931 vindt op 5 september een boedelscheiding plaats.⁴ Zijn echtgenote was al eerder overleden. De kinderen van het echtpaar verdelen zowel de roerende als onroerende goederen. De boomgaard wordt in vier delen opgedeeld, die deels aan meerdere kinderen worden toegewezen. Niet erg handig als je er bijvoorbeeld een huis

op wil gaan bouwen. Daarom vindt op 9 november een ruil plaats tussen Teunis van Hoogdalem, Gijsbert Copier, Jenneke Hendrika van Hoogdalem en Jan Frans van den Hoek.⁵ Zoon Teunis van Hoogdalem komt in het bezit van het aan de Noordwal gelegen deel van het perceel, terwijl de drie anderen het aan de Meentvliet gelegen deel in hun bezit krijgen en wel van west naar oost gezien als volgt: Copier – Van den Hoek – Jenneke Hendrika. Deze drie families zouden uiteindelijk ook in te bouwen woningen gaan wonen. De bewoners van de beide andere woningen zijn nog niet bekend.

Het komt dus uiteindelijk tot de bouw van vijf woningen, tezamen in één bouwblok. Het ontwerp wordt gemaakt door W. Carmiggelt, sinds 1902 bouwkundige bij de gemeente Leerdam.

De bouwvergunning werd verleend op 9 februari 1932 en de bouw zal ook wel snel begonnen zijn want volgens het bewaard gebleven bestek moest deze uiterlijk 1 juni van dat jaar gereed zijn. De bouw is kennelijk snel gegaan want uit een notariële akte van 30 mei blijkt dat de bouwers al per 1 mei *in het genot zijn getreden van het hun toebedeelde*.

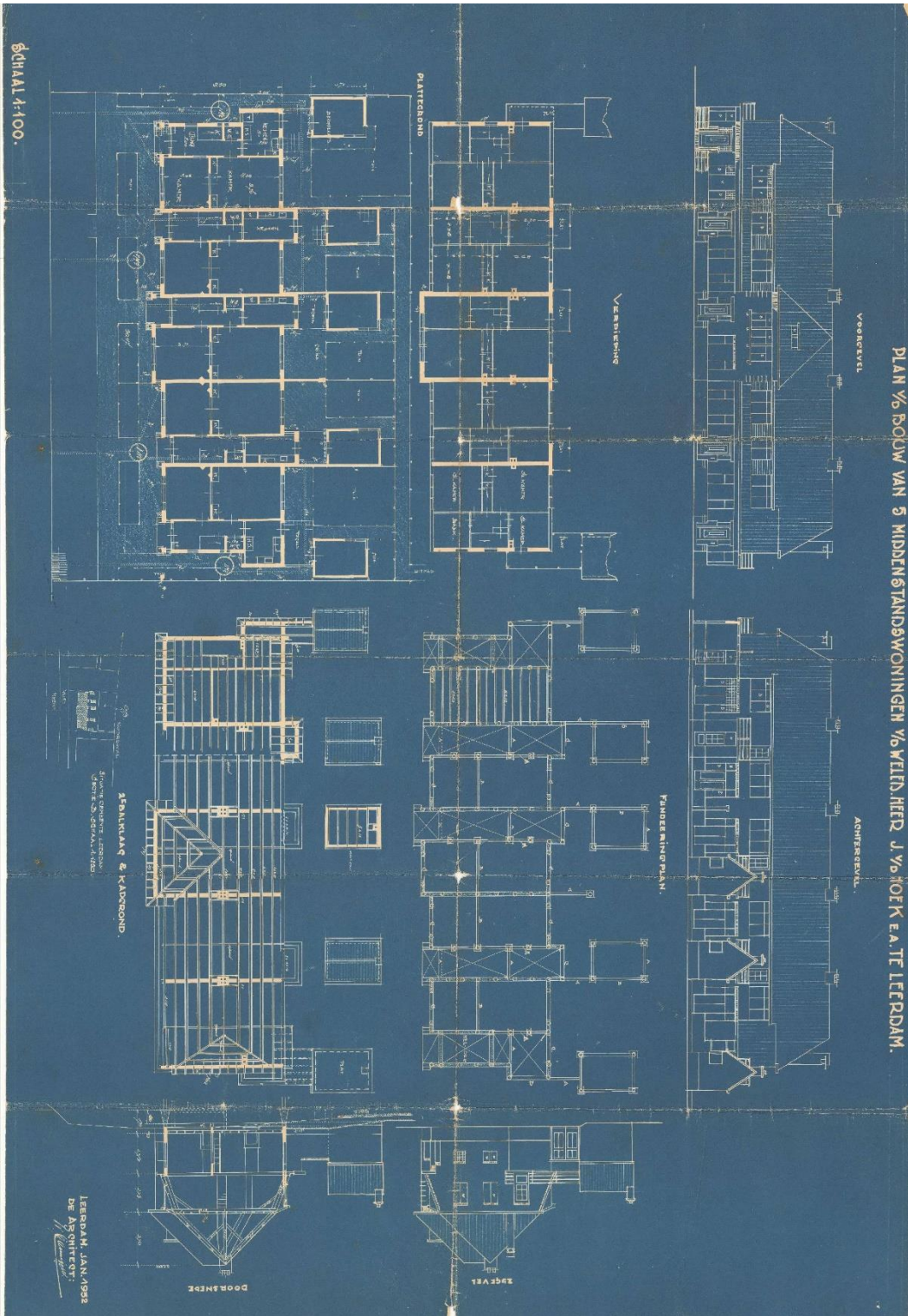
De bouwkosten waren als volgt:	metselwerk	F. 6.945,--
	timmerwerk	- 9.839,--
	schilderwerk	- 1.999,--
	loodgieterswerk	- 585,--

F. 19.368,--

De bouw zal worden uitgevoerd door aannemer Van Daalen uit Arkel.

Het huizenblok is nu via een brug toegankelijk vanaf de Meent. Maar deze was er aanvankelijk niet en was er uitpad naar de Noordwal. Aan de achterzijde van de huizen werd een afscheiding van palen met gaas gemaakt, terwijl aan de oostzijde de afscheiding helemaal tot aan de Noordwal liep. Aan de westzijde kwam er een schuin oplopend pad naar de Noordwal, daar afgesloten met een draaihekje.

De grond waarover het uitpad zou lopen was, zoals al genoemd, eigendom van Teunis van Hoogdalem (1888-1951), van beroep koopman. Middels de al eerder genoemde notariële akte van 30 mei 1932 wordt dit 115 cm brede stuk grond om niet aan de bouwers van de huizen aan de Meent overgedragen. Zij moesten in de verhouding 1/5 voor Jenneke Hendrika van Hoogdalem en elk 2/5 voor de beide anderen bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van het pad en de heining.

In de akte was ook al de mogelijke aanleg van een brug over de Meentvliet voorzien. De drie eigenaren zouden daar in verhouding kosten en onderhoud van gaan betalen.

Teunis Blom

1. Regionaal Archief Gorinchem: Archief Gemeente Leerdam 1812-1831, inv. nr. 18
2. Regionaal Archief Gorinchem: Notarieel Archief Gorinchem, notaris M.F. Boonzaijer, inv. no. 4634
3. Hoogdalem Hzn, H. van, *Het geslacht Van Hoogdalem*, Gorinchem 1958 en *Het Geslacht van Hoogdalem Anno 1996*
4. Nationaal Archief: Inventaris van de archieven van Notarissen met standplaats binnen het arrondissement Dordrecht, 1926-1935, nummer toegang 3.04.13, inv. nr. 583

34^e jaargang, nummer 105 / december 2015